

Scrisoarea lui Ioan Slavici către Teodor V. Ștefanelli

Teodor V. Ștefanelli remarca o trăsătură a lui Eminescu care l-a caracterizat dintotdeauna: „Eminescu era, privitor la afacerile sale personale, tăcut ca mormântul, și așa a rămas cât timp am trăit cu dânsul în Cernăuți și apoi în Viena” (T.V. Ștefanelli, *Amintiri despre Eminescu*, București, 2018, p. 48). Într-un alt mod, aceeași trăsătură o sublinia Slavici într-o scrisoare către Negruzzi: „Eminescu nu lucrează nimic, – e leneș... Cel puțin el zice așa... Eu însă nu cred; el e șiret”.

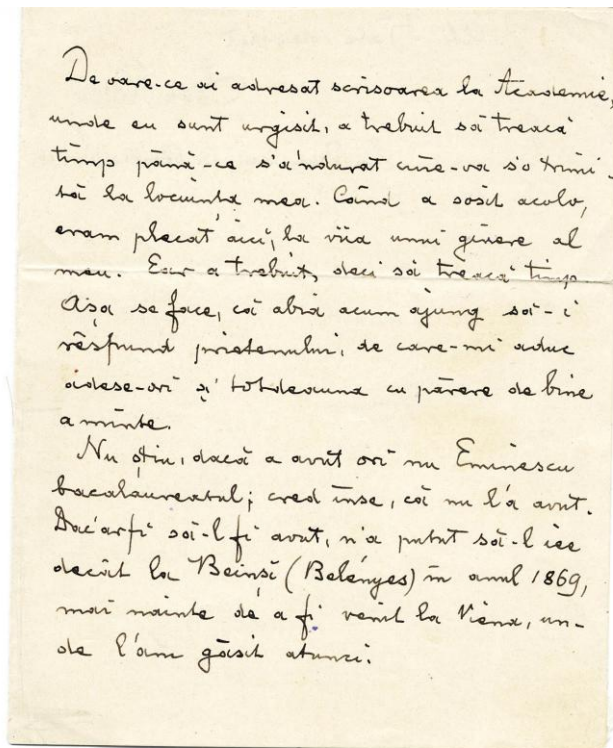
Discreția lui Eminescu a impus, într-un fel, un punct de vedere din afară asupra vieții sale și căutarea continuă de repere pentru a-l situa într-un anumit timp, într-un anumit spațiu, întrezărindu-i, din scrieri publicate și din manuscrise, atitudinile. Amintirile celor doi prieteni, Ștefanelli și Slavici, au dat culoarea atât de necesară pentru relevarea unui tablou al perioadei de studii la Cernăuți și Viena, conturată din registre, matricole și programe școlare.

La 25 de ani de la plecarea lui Eminescu, în 1914, Teodor V. Ștefanelli își adună amintirile într-un volum pe care îl intitulează chiar *Amintiri despre Eminescu*, publicat la Editura Institutului de Arte Grafice „C. Sfetea” din București. Textele lui Ștefanelli vor fi reeditate în câteva rânduri, separat sau incluse în volum. În antologia „Amintiri despre Eminescu” (Iași, 1971), pe care o îngrijea, Ion Popescu menționa în nota biografică care precede textul lui Ștefanelli: „despre Ștefanelli avem puține date. O republicare a cărții sale de *Amintiri despre Eminescu* va obliga și la cercetarea unor arhive pentru culegerea datelor necesare despre acest memorialist căruia îi datorăm atât de mult” (p. 154). Probabil, necunoscut sau puțin cunoscut rămânea *Discursul de intrare în Academia Română* al lui Gheorghe Bengescu – *Despre activitatea literară a unor membri ai familiei Golescu în secolul al XIX-lea. Discurs scris, dar nerostit de Gheorghe Bengescu, ales membru al Academiei Române la 4 iunie 1921, decedat la 23 august 1922 cu răspuns de N. Iorga*, București, 1923 – în care ministrul, ales academician, își elogia prietenii și înaintașii, prezentându-l, printr-o schiță biografică, susținută de analiza lucrărilor sale, pe Teodor Ștefanelli – „bărbat de valoare”, „cărturar emerit” și „coleg mult stimat”.

Eminescu, așa cum l-a cunoscut Slavici, e cel din *Amintiri. Eminescu – Creangă – Caragiale – Coșbuc – Maiorescu*, volum apărut în 1924 la Editura „Cultura Națională” din București. Despre Slavici, prevăzător, Eminescu îi spunea lui Negruzzi: „Eu cred că Slavici este un scriitor cu viitor, el cugetă drept, are idei originale, și va scrie foarte bine când va mînuși mai ușor limba română de care s-a cam desvîțat în școlile ungurești” (I. Negruzzi, *Eminescu*, în: „Amintiri despre Eminescu”, Iași, 1971, p. 72).

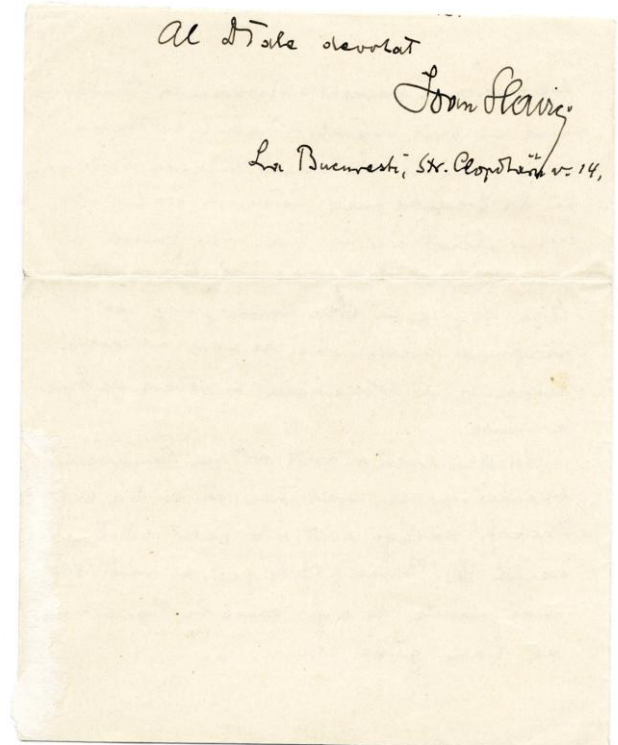
Cei doi, Ștefanelli și Slavici, au avut, după cum reiese din scrisoarea lui Slavici către Ștefanelli, și o corespondență prin care și-au solicitat anumite precizări cu referire la Eminescu.

Ala Sainenco,
Memorialul Ipotești

De oare-ce ai adresat scrisoarea la Academie, unde eu sunt urgisit, a trebuit să treacă timp până-ce s'a ndurat cine-va s'o trimită la locuința mea. Când a sosit acolo, eram plecat aici, la viaa unui ginere al meu. Ear a trebuit deci să treacă timp. Așa se face, că abia acum ajung să-i răspund prietenului, de care-mi aduc adese-ori și totdeauna cu părere de bine aminte.

Nu știu, dacă a avut ori nu Eminescu bacalaureatul; cred însă, că nu l'a avut. Dacă ar fi să-l fi avut, n'a putut să-l iee decât la Beiuși (Balanyes) în anul 1869, mai înainte de a fi venit la Viena, unde l'am găsit atunci.

Al Dtale devotat
Ioan Slavici
La București, str. Clopotari nr. 14,

„De oare-ce ai adresat scrisoarea la Academie, unde eu sunt urgisit, a trebuit să treacă timp până-ce s'a ndurat cine-va s'o trimită la locuința mea. Când a sosit acolo, eram plecat aici, la viaa unui ginere al meu. Ear a trebuit deci să treacă timp. Așa se face, că abia acum ajung să-i răspund prietenului, de care-mi aduc adese-ori și totdeauna cu părere de bine aminte.

Nu știu, dacă a avut ori nu Eminescu bacalaureatul; cred însă, că nu l'a avut. Dacă ar fi să-l fi avut, n'a putut să-l iee decât la Beiuși (Balanyes) în anul 1869, mai înainte de a fi venit la Viena, unde l'am găsit atunci.

Al Dtale devotat
Ioan Slavici,
La București, str. Clopotari, nr. 14”

Text transcris de Mihaela Anițului,
Memorialul Ipotești